THE NEW LAMENTATIONS

By ISRAEL FINE

Baltimore, Maryland

THE NEW LAMENTATIONS

By ISRAEL FINE

Author of "Neginoth Ben Yehuda"

Translated from the Hebrew by

Dr. TOBIAS SALZMAN

Published by the

BALTIMORE RELIEF COMMITTEE

The entire proceeds from the sale of this book are devoted to the relief of the Jewish war sufferers.

PRICE 25 CENTS

JANUARY 1, 1917

The Romm Press, Inc., Baltimore, Md.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
This project is made possible by a grant from the Institute of Museum and Library Services as administered by the Pennsylvania Department of Education through the Office of Commonwealth Libraries

https://archive.org/details/newlamentationsb00fain

Schma Israel

Out of trenches freshly dug,
Grave-like, narrow, cold and dark,
"Charge, my boys," rang out command,
Like a unit up they shot,
Gripping steely bayonets,
Rushing forward, meeting death ;
Man to man in combat fierce,
Face to face, each met his foe,
Thrusting, disemboweling,
Seeing naught but the enemy,
Feeling aught but duty stern,
"*Schma Israel,*" Austrian gasped,
When the Russian pierced his breast,
Dropped the mass in lifeless heap,
Gush of blood when thrust removed.
Shuddered Russian at the words :
שמע ישראל, then went mad.

SHED TEARS FOR THE DEAD,
GIVE BREAD FOR THE LIVING.

201444

AND IT CAME TO PASS WHEN THE CZAR DESTROYED THE CITIES OF JUDAH AND THE CHILDREN OF ISRAEL WERE DRIVEN OUT TO GO INTO EXILE:

> *"Would that my head were a waterfall, and mine eyes a fountain of tears, and I would weep day and night on the slain of the sons of my people."*
>
> (Jeremiah, 8, 23)

1.

A voice of distress of the daughters of my people is heard from afar, the moaning of the children of Israel, from beyond the sea, bitter weeping and complaint; we have been robbed, alas! We have been robbed!

2.

The wailing of the unfortunate, the wind has brought over from the bloody land, from the land that consumes her inhabitants, the empire of the wicked Russia. From there the voice of distress ascends to heaven: "O, earth, do not cover our blood, innocent blood and perfectly free from sin and guilt." A feeble sound is

heard from the people of the God of Abraham, they are crying from oppression, distress and despair. The anguished cry of our brethren has touched our hearts, and embittered our lives here in the land of freedom because of the wickedness of Nicholas, the atrocities of the Czar, who is thirsting for the blood of the unfortunate Hebrews; who sucks and drinks the blood of the slain!

3.

At the crime and wickedness of his chieftains and his evil servants, who are constantly longing to shed innocent blood, who are roaring like hungry lions to tear the prey, without stop, every human heart melts like water, and the hair stands on end. The murder by the Russian mire, and the robberies that are committed in the bloody land by the scourge of the Cossacks, the wrath of the Poles, our brethren are crushed and annihilated. How terrible is the misfortune of our brethren!

4.

At the command of the Czar, the oppressor of the Jews, the ferocious Russians are eagerly

conspiring like hungry wolves against Jewish cities and Hebrew centers to loot and to carry away. Outside, the avenging sword makes mothers childless, and within, the dread of death reigns. For it is the intention and desire of the oppressor to slay and to annihilate and destroy the Jew; therefore they carry out the command of their cruel master willingly. They fight, dispute, destroy and abuse, break down and devastate, tear down, burn without pity, without mercy; little child, suckling, woman and man, all are doomed to be despoiled and crushed. The mighty ones and the mob have broken loose with highhandedness and have trodden down the children of Israel and Jacob. And the robbers have destroyed the dwellings of Jacob to their foundation.

5.

And why does the Guardian of Israel stand at a distance? Why dost Thou shut Thine ear to the anguished cry of the distressed poor? Thou dost not hear the cry of Thine oppressed children. Woe unto me! The heavens are decked with darkness, the stars withdraw their

light, the sun is obscured as though it were night, the moon is over shadowed, the curtains of heaven are trembling and the pillars of the universe are shaking. All the heavenly hosts are ashamed and the merciful angels are bitterly crying at the misfortune of the Holy People.

6.

Thou, bountiful God, merciful and kind, look down from on high and behold how a kingdom of priests has been doomed to become a company of wanderers! Do not Thy chosen children lift up their cry to heaven in time of distress, like any other of Thy created people? How fearful and awful are our devastations, and our destructions, and the destruction of our brethren and sisters!

7.

The fruit of their love, the consolation of their souls, children raised with so much love and care, are sent to the service of the army to be sacrificed to the MOLOCH OF WAR, to be slain on the mountains, among the Carpathians, and to be annihilated on the field of slaughter and war, the place of Hades, the valley of Hinom.

8.

There their pure blood is spilt. There they sacrifice their strength and their flesh on the altar of a land which consumes her inhabitants. And at the risk of their lives, do they fight against fiery bullets and behold death face to face on the battlefield, to the last breath. Alas! Nicholas has determined to break my youth, there he brings them up to the trenchant knife, there they fall, slain, as the ears fall under the sickle of the harvester.

9.

Sucklings with precious features, young men, are stabbed to death amongst the mountains and the forests and the valleys, in villages, by hundreds and thousands; like sheep and cattle they are slain and they are gathered in; some lie in trenches with wounds and bruises, agonizing between life and death, and their innocent blood flowing in the woods, on the mountain and valley, between the cracks of the cliffs; there their blood flows like water in pits and in the trenches, without grave and shroud. And those who are still alive, who are sick, without

medicine, without medical aid, who are wounded with none to bandage their disabled limbs, and those who live without food and drink while the sound ones are steadfastly fighting like heroes and courageously staking their lives for their cruel ruler, the grandson of the Romanoffs of the descendant of "Ivan the Terrible"!

10.

Even at this time, the wrath of the ruler has not abated, his mighty arm is not still, stretched to persecute with wrath and dismay, he orders to drive out the Jews from their settlements, from the land of their acquaintances so as to wipe them off from beneath God's heaven, and on account of their religion and their faith, he drives them out from their homes and from their possessions, to go wandering to the four corners of the heavens, after having delivered all their properties to cruel strangers, everything, their houses, their stores; and thus, were they expelled and driven out, without food and provision, left naked as on the day of their birth, without a shelter and without protection. Woe unto me! This is a critical time

for Jacob. Darkness, sadness and sighing reign now in every home, in every city and in every family in Russia, "the valley of tears." And moreover, they accuse them that they are the enemies of Russia, and are siding with the Germans. The Peasants say that the Jews are spies, that it was they who devastated the land of Russia, so as to slander them and make them suspected by the people who, on their journey into exile, were forced to beg of them aid, food and drink.

11.

Travelers are amazed to behold thousands of Israelites, all walking and weeping continually. They have been separated, the husband from his wife, a man from his friend, parents from their children; children do not know where their parents are, for they have been suddenly driven out, driven out to go and migrate into exile on roads and paths, in forests and villages, caravans and societies and communities from Russia, Lithuania, Poland and Galicia.

12.

Parents strayed in the pathless chaos, without knowing their destination and their stopping places, without rest and recreation, ever stumbling on the road of their banishment. With their bundles on their shoulders, the rich, the poor, noblemen and beggars, the powerful, the weak, walked bare-footed, naked and weary, all went to sink into the depths of exile!

13.

Lonely ones leaned on their staves, moved on towards an inhabited city, to prowl about the houses, to beg for food at the doors of the noblemen. Armies, whole armies of emigrants walk and fall to the ground from weakness on the road of their exile, and those who are entirely exhausted find their graves, while a breath of life still animates them.

14.

Alas! ten thousands of Jews are erring without protection and without shelter, because of the great evil and distress. They have escaped from the sword and from the dread of an

avenging enemy. They are bruised and oppressed by the claws of the ferocious beasts, by the wicked Russians.

15.

And Thou, O Lord, how long wilt Thou endure the presence of the wicked? Noble and tender women, who never touched the ground with their feet, are walking on foot now and are carrying their little children and their sucklings in their feeble arms, hungry and thirsty themselves and their children fainting in their arms.

16.

Whither are they going? And what place shall be their destination? In what direction shall they go? They know not but are ever proceeding with streams of tears as by the rivers of Babylon, or as in the time of the Spanish exile. Their cities have fallen a prey to the flames, their houses are devastated, desolated by their owners, and their treasures, wealth and properties robbed by highwaymen; the servants of the Czar have confiscated everything and cursed the ruin of Israel.

17.

Every joy and gladness has vanished from the habitations of our brethren. It has vanished. And previous to their expulsion, the Russians burnt all the holdings which the suffering Jews had acquired during a lifetime, all their wealth became a prey to the flames and smoke, in the presence of their owners, and nothing thereof was left, not even a thread of a shoestring in fulfillment of the divine curse: "Thine ox shall be slaughtered before thine eyes, and thou shalt look on helplessly." For thus the Czar commanded them: to fall on the Hebrews, like the beasts of the forest, to devour. Infants were crushed to death, pregnant women disemboweled, the aged they hung in midday, tender maidens have they violated and they broke forth in wailing when they fell a prey to the cruel Russians; a prey to the bestial Cossacks, a prey to shame and disgrace.

18.

Such atrocities were committed in the presence of their parents who saw them and fainted, when they saw the fruit of their love, their

beloved ones, who were reared on silk and in luxury, embracing the dust beneath the feet of these wild swine! And Thou, merciful God, why art Thou silent, why art Thou hesitating? Wouldst Thou hide Thine eyes at a time of distress? The works of Thine hands, the children of thy chosen ones are sunk in a whirl-pool. Are these the children of a beloved people? If it were Thy will, O God, to kill us and to exterminate the remnant of Israel, why has not the earth opened her mouth to swallow the people of the God of Abraham? Hast Thou therefore chosen us from among all nations to slay us by the sword and axe? Death would be preferable to a dreary life, pray, slay us thyself, that we may not fall into the hands of the cruel Russians! Let us not fall into the hands of brutalized men!

19.

Is Israel a serf, or a being bought with money? Why has he become as a reproach? Were there ever heard similiar things since the creation of heaven and earth? That the servants of the Czar should have ordered a son to dig a grave for his father, to put him in the grave and to

cover it with earth; in order to send him down to the grave almost alive. If the son should refuse to perform that sad duty, they slay the son before the eyes of the father and then they kill the father.

20.

The acts of Nicholas and of his satellites have been most fearful. Among countless other things they caught an aged Rabbi, and a very pious one at that, and hanged him by his feet on a tree, in broad sunshine, and in the presence of the citizens and in the presence of all his family, his wife and children, hanged him on the gallows between heaven and earth, and as the just man expired, before the thread of life was untwined, before his pure soul departed, before he closed his eyes and struggled with the agonies of death, at the moments between life and death, at that time the Russian chieftains stood around the sad scene and joked and sang merry songs and this, in the very proximity of the gallows.

21.

And Thou, my God, my God, why art Thou silent, and art hesitating in the presence of such

cruelties? Why dost Thou not put hooks in the jaws of the ferocious oppressor? Why dost Thou not command the destroying angel "STOP," at a time when thy children are driven out like sheep, men and women and little children are trodden under foot, these as well as the others are for slaughter?

22.

Thousands of children of Israel have they pressed into the army, and parents are sighing at their banishment. How fearful is the rule of Nicholas and how bitter is the lot of Thy people! To leave on one day suddenly, driven out, chased all together, women, children and aged, young men and young maidens, the common people as well as the priest, the servant as well as the master, the maid servant as well as her mistress, leaving behind them their places, their dwellings, their wealth and their properties, all had to leave, the healthy as well as the weak, even the bridegroom had to leave his room and the bride come forth from the nuptial Baldachin! All of them expelled, banished. And the indignant Jews were forced to leave, in their haste, their wealth and their

treasures to strangers, their properties to be plundered or to be given up to the flames and to the smoke.

23.

Even the sick were not spared; they were dragged from their beds while in the hospitals, and thrown from their couches when agonizing with dire disease. O Heaven! even the weak-minded have they driven from their sheltering homes and from their dwellings, and exiled them with the rest of their brethren, who were sound, to wander like outcasts. They had no pity.

24.

They even did not allow them to bury those dead who had been slain or stabbed on the exciting day of banishment and expulsion, those who died from starvation remained unburied on every street corner or died in their hiding places, in pits and in dugouts. Would one ask kindness of devouring wolves, or mercy of a preying bear, pity of leopards or goodness of tigers, which roar for prey, or equity of a wild boar? For from the root of the serpent

grows forth a poisonous reptile, a burning monster, and from the root of Alexander the third, came forth Nicholas the second, the enemy of the Jews. It is he, who has given the command to cut off the little children and the suckling on the street and the young men on the avenues, and to commit on the Jews murder and all kinds of crimes.

25.

After the expulsion, the corpses of many men and many decomposed bodies remained on the surface of the wicked land. Russia lies as silent as stone; as for the odorous carcasses on the street corners, there are none to gather them in and lift them up. Woe unto us! for we have been robbed; woe unto us! at the great and fearful misfortune. The dwellings of the sons of Jacob have been demolished, totally demolished. The pride of the children of Israel has been cut off. Their joy has changed into sadness and sighing. In every Russian city and in every family, in that land of the valley of tears, nothing but the sound of complaint and of bitter crying are heard. The voice of the exiled and of the refugees, who are

dying of hunger and thirst is heard. Only slain ones are seen in the land of the Czar, and only stabbed ones in the land of Nicholas, and in his whole land one hears nothing but the moaning of the dying.

26.

The vision of the Russian expulsion like the dread of death, who could give a pen picture thereof, and who could present it on the limited space of a page; there is scarcely strength enough left to me to tell and enumerate all the murderous acts of the Russians. My heart grows faint, my thoughts are confused, and the faculty of speech is obstructed.

27.

Oh, that someone could remove the dust from thine eyes, O Prophet Jeremiah, who bewailed our former exile, the destruction of our sanctuary and our kingdom! Oh, that someone could remove the dust from thine eyes! Thou wouldst behold the disaster of our people, thou wouldst then bewail and shed thy warm tears, thou wouldst doubly bewail the disaster of the children of Israel in the cursed land of Russia,

the wicked, and on her rule that consumeth the Jewish inhabitants. Thou wouldst see with thine own eyes, O seer, wailing and confusion, gangs of robbers, the cruel oppressors who have fallen over Jewish homes and over Jewish streets. The voice of a chieftain's command in the name of the Czar, they had to leave behind all wealth and the property they had acquired during a lifetime or had inherited from their forefathers, for which they had toiled with the sweat of their brows. All their possessions remained in strange hands. Not to leave any living soul, nor any in whom there is the breath of life, not to give time to wait to look for the children, such was the command.

28.

Alas! for the day of wrath and trouble! Whether one ascended to the heights of heaven, or sought refuge in a grave, he could not escape the Cossacks who were roaring like lions, like demons and destructive elements, messengers of devastation, shouting "Hasten, aged Hebrews; up, flee from here lest ye be destroyed, and right here ye shall find your graves." "Flee ye cursed Jews, the enemies of Russia,

and the friends of Germany. Move away, hence, you enemies of our country, ye have devastated our dominion."

29.

Alas! Sadness and regret, at the time when they saw death before their eyes, women were looking for their children, the husband looking for his wife, a man for his friend. This one crying, "Where is my wife, where is my child? Where are ye, my beloved ones?" Yet a short while and they have lost sight of each other. That one cries bitterly with his faint voice, this one is lamenting, that one is moaning, this one is entreating the Cossacks, "Wait an instant until I have taken with me my sons and daughters." But in vain! The wicked ones know no mercy. This one calls to God, but no pity and kindness is there. Women and young maidens faint on the house floor and die, the cry of the fatherless children, the lamentation of the aged men and women, the sick and the feeble ones, all these are heard. There reigns the dread of death, and instantly behold armies of a gang of robbers and chieftains, task-masters, armed soldiers, chase, drive and persecute, shouting

"Hasten, go on," and with their weapons do they strike the heads of the unfortunate exiles. And thus, are they driven like a flock of terrified sheep.

30.

Alas! for you, ye sighing families! Strayed lambs fleeing in herds, escaping from the devouring swords and the infernal servants of the Czar, are still pouring oil on the burning fire, and exclaim, "Death to the Jews. Ye are spies for our German enemies and adversaries." Suddenly Israelitish communities flee in precipitation to the railroad stations. They push each other, for the messengers of death press on. This one rises, another falls. There is darkness and the shadow of death. The congregation of Jeshurun is forcibly expelled to go and wander into exile, into exile.

31.

In that deplorable condition they are all driven to the railroad station; there, so many cars standing by the hundreds and waiting for them. Therein they are placed and therein they are to find their sepulchral houses. And thus

are they driven and forced into those infernal enclosures: old and young, women and children, the healthy and the sick, as a cage full of fowl, or men herded like a flock of sheep. There the blind, the lame, the pregnant and the one to give birth, all together, and there they are to shed their tears, weeping and bitterly bewailing, deploring the fearful misfortune of their exile, their young men that fell by the sword and their children that are no more and do not know where they were left. Suddenly the cars are opened, exhausted crowds are driven like cattle and locked in. The trains begin to move.

32.

Whither are they going? Where shall be their stopping? Where shall they arrive? God only knows! And when the train reaches the second station, the exiled look through the cracks of the boards and they are revived. They see a crowd of their brethren who are waiting for the exiles and who have brought bread and water and milk to offer them, to refresh them and their little children to still their hunger and thirst, but in vain. The train is still at the station. All at once a fresh out-burst of

wailing is heard, weeping and lamentation, these and the others cry out, for the cruel officers do not allow their brethren to approach the cars or to give them any food, water and milk. The children beg for bread, and there is none to give them. The bell rings, the whistle blows, the cars of the train begin to move; the locomotive throws forth dense pillars of smoke, the wheels turn, the cars rattle and the noise of the unhappy passengers is drowned in the noise of the wheels of the train.

33.

And it happened when the train is moving with the exiled Jews, who are traveling in extreme destitution, standing, crowded together, with tears on their cheeks, with aching hearts, and with darkness in their eyes, suddenly a fearful tragedy presents itself before their eyes, in the car in which they are traveling: A woman in delicate state about to give birth to a child, is seized with pains, she falls to the floor of the car, there isn't any couch or blanket where she could lay her weary head, she feels the pangs of childbirth, together with the dread of death, she thus fell on the floor of

the car among men and young, she cried, but there was none to help her. There was no midwife, no medicine, no physician. At her anguished cry, every heart is sore and the hair stands on end. The train moves meanwhile. The woman gradually faints away and finally dies with childbirth, and thus the wailing of the exiles begins anew! When the train reaches the station, the cruel servants of the Czar did not allow the exiles to touch the dead woman and to bury her properly, but dragged her and threw her into one of the pits without grave or shroud.

34.

Let it be written as a remembrance to the disgrace of the Russian people, and to the shame of the Czar's dominion. The oppressor of the children of Judah! Let it be written with tears and with the blood of the atrocities of Nicholas the second, the enemy of the Jews. Let it be written for an eternal remembrance of the machinations of the descendants of the Romanoffs and the evil deeds of the scion of "Ivan the Terrible."

And it happened that the Czar destroyed the

cities of the children of Judah, and when the dwellings of the Israelites burnt down, and all their wealth fell a prey to the flames, and thousands of Israelites went into captivity. Nicholas "The chieftain of the demons" has consumed Jacob, and devastated his dwellings to their foundations. Oh! Russia, may the Lord, our God, pay to you your due punishment, as you have dealt with the people of the God of Abraham.

Oh, Lord of Hosts, merciful God, exercise Thy compassion over Thine own handiwork, Thy people who are now engulfed by the surging rivers of blood—in the war-ridden lands of Europe. Do Thou command the Powers of the world to cease their bloody warfare and strife, and to restore peace among men. Bless us with peace, Oh Lord, for Thou art the King of Peace.

אָה, דו ליעבער גאט, דער גאט פון רחמנות, דערבארם זיך אויף דיינע קינדער, וועלכע טרינקען זיך אין זייער אייגען בלוט אין די אייראפּייאישע לענדער. באפעהל די הערשער פון דער וועלט זיי זאלען שוין מאכען פון דער מלחמה א סוף, עס זאל זיין שלום אויף אויביג. בענש אונז מיט שלום, אה גאט, דו מלך השלום.

יג.

ווען דער צוג מיט די וואנדערער פערלארענע, מיט די נאקעטע און פערפראַרענע, האט שוין געהאלטען אין געהן, האט זיך דערהערט א נייער געוויין. א יונגע פרוי דארף א מוטער ווערען. און עס איז קיינער ניטא וואס זאל איהר הערען. ניטא קיין דאקטאר, קיין מעדיצין — אוי, זי פער־לירט פון שמערצען איהר זינן. עס כאפט אן יעדען א צי־טער, עס איז שרעקליך, עס איז ביטער. די פרוי האט דאס ניט געקענט אריבערטראגען. זי איז געשטארבען — ווער וועט קדיש זאגען? און קיינער האט ניט געטארט זיך צוריהרען מיט אן איבר, איהר צו ברייגגען צו אן אידישען קבר. עס האבען די רוסען זי פארטראגען אליין אזוי ווי מען שלעפט אוועק א שטיין און איהר פארוואַרפען אין ערגעץ א לאך — אה! ווי גרויס איז דער בראך!

יד.

זאל מען דאס פארשרייבען, זאל עס אויף אויביג פאר־בלייבען פאר די רוסען א שאנד, א שמאך, אט די דאזיגע שענדליכע זאך. פארצייכענט עס מיט בלוט, מיט טרעה־רען, זאל עס איינגעקריצט ווערען, זאל מען אויביג גע־דיינקען אויך דאן, ווען עס וועט שוין ניט זיין א זכר פון איוואן; דאס דער צאר האט פארניכטעט די שטעדט פון די אידען, די גרויסע געשעפטען מיט די גרויסע יארי־דען, און האט מיט זיינע אייגענע הענד אלעס אין פייער פארברענט, און די אידען האט ער פארשיקט אין גלות — אויף זיין קאפ מעג קומען זייערע כללות. זאל גאט דיר, רוסלאנד, בעצאהלען, דיר צורייבען און צומאהלען, דיר געבען דיין פערדיענטע שטראף און מאכען פון דיר א סוף; דו זאלסט דאס דערלעבען וואס דו האסט די אי־דען געגעבען.

קראנקער, דא א שוואכער, דער חלש'ט דער פארגעהט אויף דעם ארט וואו ער שטעהט. עס איז א שרעק צו קוקען אויף די קינדער וואס זוכען די טאטעס, מאמעס; און אויף די אלטע מענער און פרויען פערשמאכטע. אין מיטען הערט זיך א געשריי פון א יונגע פרוי, אוי וועה! עס ווארפט איהר אין היץ און אין קעלט — זי דארף ברייגגען א קינד אויף דער וועלט. און דערביי די סאלאדטען, בע-וואפענט מיט ביקסען און הארמאטען, לויפען און רעש'ען איבער אלע גאסען, יאגען און טרייבען — זאל קיין איד ניט בלייבען. זיי טרייבען עלטערען און קינדער אזוי ווי שאף און רינדער. עס לויפט א גאנצער פאלק אהן א סדר אהן א טאלק. עס שטופען זיך די מלחמה־קרבנות אין די שמוציגע פראכט וואגאנעס. עס טומעלט, עס רוישט, איי־נער דעם אנדערען שטויסט. אט אזוי וואנדערען טויזענ-דער אידען, בערויבט פון גליק און בערויבט פון פריעדען. אט אזוי געהען זיי אין גלות, מיט א געוויין, מיט יללות. פלוצלונג האבען זיי דערשפירט, אז דער צוג האט זיך גע-ריהרט, א טרייסעל געטאהן האט דאס הארץ, די פנים'ער זיינען ווי די ערד שווארץ. וואו געהן זיי וואוהין? וואס איז דער שכל, וואס איז דער זינן?

יב.

די וואנדערער זיינען געקומען אויף די ערשטע סטאנ־ציאן, האט זיי אויפגעשיינט א פרייד. זיי האבען געזעהען ווי עס ווארטען זייערע ברידער גרייט זיי צו עמפפאנגען, און זיי צו דערלאנגען עטוואס צו עסען, צו טרינקען. נור זייער פרייד איז אומזיסט, זייער האפנונג איז געווארען וויסט. אויף דעם וואקזאל איז א נייער יאמערטהאל. די רוסען האבען ניט געלאזען זיי געבען קיין ברויט; ווער עס געהט צו נאהנט לען טרעפען דעם טויט. עס העלפט ניט דעם קינדס געוויין, די מאמעס בעטען, קיינער טאהר די אידען ניט רעטען. דער צוג הויבט אן זיך ציהען, און די פראכט־וואגאנעס פליהען, עס זעהט זיך א וואלקען-רויך, איבר דעם צוג גאנץ הויך. דער יאמער פון די מלחמה קרבנות ווערט פעשלונגען אין דעם ליארעם פון די וואגא-נעס.

י.

מורא׳דיג איז די טראגעדיע פון דעם אומגעריכטען גירוש. די פעדער ווערט שוואך צו בעשרייבען אזע זאך. אך דו גרויסער נביא, ירמיהו, ווען דו זאלסט אויפשטעהן פון קבר און דאס זעהן — דו, וואס דו האסט בעקלאגט דעם חורבן פון דיין אומה — עס וואלט דיר ארומכאפען א שרעק, אן אימה — עס וואלט דיין קאפ פול וואסער ווע-רען און דיינע אויגען א קוואל פון טרעהרען — דו וואלסט ניט אויפהערען דיין קלאג דורך נאכט און דורך טאג — אויף דעם חורבן פון די אידען היינט, אין דעם לאנד פון זייערע פיינד. אה, ווען דו זאלסט זעהן מיט דיינע אויגען ווי זיי זיינען ווי פויגעלעך צופלויגען! ניקאלאים משרתים האבען זיך איבעראל פארשפרייט, זיינען אויסגע-וואקסען וואו מען האט זיי גאר ניט פארזייהט, זיינען גע-לאפען גאנצע מחנות חילות, און געליארעמט, געשריען מיט ווילדע קולות: „געהט אוועק איהר דייטשע פריינדע, לויפט פון דאנעט רוסישע פיינדע, געהט אוועק, איהר זשידעס, אנטלויפט, אה, די דייטשען האבען אייך אונ-טערגעקויפט! — געהט פון דאנעט, געהט — יונג און אלט, קינד און קייט: אנטלויפט גיך פון דאנען, ווער צופוס און ווער אויף באהנען; געהט גיך, אזוי שנעל ווי איהר קענט, ווארום איהר ווערט דא אלע פארברענט“. וואוהין קענען זיי געהן, וואו זאלען זיי זיך בעהאלטען? זאלען זיי קלעטערען צום הימעל פון דעם גרויסען טומעל, אדער זיך רעטען אין דער ערד פונדעם שארפען שווערד? אה, עס איז ביטער, עס צוגהט דאס הארץ, עס איז פינס-טער, חושך, אין די אויגען שווארץ.

יא.

עס איז א מהומה א קלאג א געוויין, וואס קען ריהרען אפילו א שטיין. מאמעס האבען פערלארען די קינדער וואס זיי האבען געבארען. א מאן זוכט זיין פרוי, א פרוי זוכט איהר מאן. דער וויינט שטיל, דער שרייט, מ׳איילט זיך, עס איז ניטא קיין צייט. עס איז פינסטער חושך שווארץ. עס רייסט דער קאפ, עס ברעכט דאס הארץ. דא איז א

געפרעהט און געלאכט און פון אידישע יסורים חוזק גע־
מאכט. איך קוק און איך פרעג: ווי קענסטו ליעבער גאט
דאס צו - זע ן און שווייגען? ווארום באפעהלסטו ניט אז
עס זאל שוין נעהמען א סוף צו אונזער גרויסע שטראף?
ווען דיין אויסערוועהלטע אומה האט שוין ניט קיין תקומה
— ווי קענסטו זיין שטיל? ווארום טוהסטו זיך ניט דער־
בארעמען אויף דיין פאלק דעם ארעמען? —

ט.

ווי גרויזאם, ווי שרעקליך איז דעם צאר'ס באפעהל צו
פארלאזען אין איין טאג זייער ארט און שטעל, זייער
פארמעגען, האב און גוט וואס זיי האבען ערווארבען מיט
שווייס און מיט בלוט. פון אלין איז גארניט געבליעבען,
ווען מען האט זיי פאריאגט און פארטריבען: מענער און
פרויען, אלטע לייט און קליינע קינדער, די רייבע און די
געמיינע, דעם קנעכט און זיין האר, דעם קלוגען און דעם
נאר; קראנקע און געזונדע, זעהענדיגע און בלינדע; מען
האט זיי פארטריבען אלע, דעם חתן פון דער חופה, מיט
זיין כלה — ארעם און רייך, אלעמען גלייך; די קראנקע
פון די בעטען האט מען מיט די פיס געטראטען. קיין
רחמנות אויף די קרבנות! אפילו די וואהנזיניגע, די
משוגעים, האבען אויך ניט געשאנעוועט די רשעים. אלע
זיינען ווי געפאנגען אין ווייטען גלות געגאנגען. מען האט
זיי אפילו ניט געלאזען די טויטע באגראבען, זייערע ליע־
בע געטרייע בעהאלטען אין א קבר א קאלטען. נור, ווי
קען מען ערווארטען גענאדע פון א וואלפען־סטאדע, איז
עס ניט א שאנדע צו בעטען רחמנות פון א רויבער-באנ־
דע? פון א שלאנג קומען ארויס גיפטיגע שלאנגען — און
פון אלעקסאנדער דעם דריטען איז ניקאלאי דער צווייטער
ארויסגעגאנגען — דער גרעסטער אידען-פיינד פון אמאל
און פון היינט. דאס האט ער באפוילען מען זאל אין גאנץ
רוסלאנד און פוילען אויסראטען מיט געוואלט יונג און
אלט, פארניכטען יעדען איד, אהן קיין אונטערשיעד. דען
אין דעם בלוטיגען צארען־לאנד וואס טויטעט איהרע מענ־
שען מיט שטארקער האנד, האט דער איד גאר קיין ווערטה
ווען עס געוועלטיגט דער שווערט.

פרויען, צוריסען יונגע מענער און געהאנגען אלטע לייט, פון זייער היים ניט ווייט — אין רעכטען מיטען שטאָדט, פאר די אויגען פון מענשען און פאר גאט. פון תאוה און שכרות פערבלענדעט האָבען די ווילדע רוסען געשענדעט יונגע אידישע טעכטער, און געמאכט דערפון א געלעכ-טער; פאר זייערע עלטערען אין די אויגען, וואס זיינען געשטאנען דערביי צובראכען, געבויגען, און מיט טרעה-רען זיך געווארגען, פול מיט שרעק פאר'ן קומענדען מאר-גען. די וואס זיינען זיי ליעב, אזוי זיס, האבען חזירים געטראטען מיט דן פיס. אך, דו גרויסער גאט, ווארום הערסט דו ניט דאס וויינען, דאס קלאגען — וואס וועלען פארט די גוים זאגען? זעה, וואס עס איז געבליבען פון דעם פאָלק וואָס דו האָסט אויסגעקליבען. אויב דו ווילסט, גאָט, שיקען א שטראָף און מאכען פון אונז א סוף, זאָל אונז גיכער פארשלינגען די ערד — צו וואָס אונז פלאגען מיט'ן שווערד? טוה אונז, גאט, א געפאלען, לאז אונז ניט דורך די רוסען פאלען.

ה.

איז נאך אזוינס געהערט געווארען זייט די וועלט איז בעשאפען געווארען? דעם צאר'ס משרתים האבען גענו-מען דעם זוהן פון שטוב און באפוילען צו גראבען פאר'ן טאטען א גרוב, דארטען איהם צו באגראבען און דערשטי-קען. דער זוהן האט געשטעלט אין סכנה זיין לעבען און ניט געפאלגט דעם באפעהל — כאטש נעהם טויט איהם אויפ'ן שטעל! האט ער גלייך אויפ'ן ארט בעקומען זיין שטראף, אויף דעם טאטען מיט'ן זוהן איז געקומען א סוף. זיי האבען דעם רב פון שטאָדט געפאנגען און איהם אין מיטען גאס געהאנגען, אויף דעם צאר'ס געבאט, אין רעכ-טען מיטען שטאָדט. און ווען דער צדיק האָט פארמאכט די אויגען, ווען אין שרעקליכע שמערצען איז געפלאסען דאס בלוט פון זיין הערצען, ווען זיין כשר'ע נשמה איז ארויס געפלויגען, ווען דער גאנצער קהל האט געוויינט פאר וואס מען האט דעם צדיק ניט געשוינט — אין אָט דעם מא-מענט, זיינען די רשעים געשטאנען פארלעגט די הענט, זיך

ו.

איך וואָלט נור וועלען, אז מיין קאָפּ זאָ וואַ־
סער קוועלען, אז מיין אויג זאל ווערען א
שטראם פון הייסע טרעהרען — איך וואלט ווייַ־
נען טאג און נאכט, אויף מיינע ברידער וואס
מען האט אומגעבראכט.

ירמיה ח׳ כ״ג

געוואלד! ווען איך קוק אויף די פארטריבענע פון רוס־
לאנד און פּוילען ציטער איך פון שרעק, ווי אזוי די צערט־
ליכע אידישע פרויען, וואס זייער פוס האט קיינמאל די
היילע ערד ניט בעריהרט, טראגען זיך ארום מיט זייערע
קליינינקע עופ׳עלעך אויף זייערע שוואכע הענד; זיי וואנ־
דערען טאג און נאכט, פער׳חלש׳ט, פערשמאכט, אהן א
ציעל און אהן אן ענד. זיי קענען ניט בעגרייפען, זיי קענען
ניט פערשטעהן, זיי ווייסען ניט פארוואס און ניט פאר
ווען. די שטעדט זיינען פערברענט, די הייזער חרוב גע־
ווארען, זייער רייכטהום איז געגאנגען פערלארען, און זיי
זיינען נאקעט ווי ערשט געבאָרען. די קאצאפּעס פון
ניקאלאי בן המן האבען גערויבט, געמאכט פּאגראמען. זיי
האבען פאר קיינעם ניט געהיט זיך, זיי האבען אלעס גע־
נומען מיט זיך. פארשטערט איז די שמחה, די פרייד; אי־
דען טראגען זעק — אנשטאט א קלייד. עס איז שוידער־
ליך, דער חורבן איז שרעקליך, די רוצחים האבען אלעס
צובראכען אויף ברעקלעך. זיי האבען פארברענט אין
פייער אלעס וואס איז ליעב און טהייער. עס איז ניט גע־
בליבען וואס א האר איז ווערטה, אלעס האבען די רוסען
צושטערט. עס איז אויף אונז די תוכחה געקומען: „דיין
אקס וועט מען שעכטען פאר דיינע אויגען און דו וועסט
עס צוזעהען איינגעבויגען". אָט אזוי האט דער צאר בא־
פוילען, אזוי וויל דער הערשער פון רוסלאנד און פּוילען.

ז.

וועה! צו דעם צרה׳דיגען טאג! אה, ווי גרויס איז דער
קלאג! ווען די רוסען זיינען ווי ווילדע חיות בעפאלען די
הילפלאזע אידען צו רויבען און צו מארדען. קליינע עופ׳ע־
לעך האבען זיי צושמעטערט, צושניטען שוואנגערע

טראגען, זיי צו פּייניגען און צו פּלאגען. עס כאפּט אן א שוידער, צו זעהען ווי פּלוצלונג, מיט אמאל, אין דעם רוסישען יאמער-טהאָל, זייער גאנצער פארמעגען איז צוראַ־בירט אויף פרעמדע וועגען, און זיי אליין האט מען פאר־טריבען מיט אימפּעט אויף גיך, אהן עסען, אהן טרינקען, אהן קליידער, אהן שיך. מיט אומעט און טרויער איז פול יעדעס הויז, עס איז אלעס געבליעבען איינזאם, אליין, אין יענעם פינסטערען לאנד פון געוויין. עס ווערען ער־שטוינט די פארבייגעהער, זיי ברעכען זיך די הענד, צו זעהן ווי צעהנדליגע טויזענדער געהען אין דער פרעמד, צו ליידען יסורים און צו וואנדערען, דערווייטערט איי־נער פון דעם אנדערען; עלטערען אהן קינדער און קינדער אהן עלטערען. גאנצע מחנות, גאנצע קהלות געהען און שלעפּען זיך אויף פעלדער און אין וועלדער, איבער טהאָ־לען און הויכע בערג — גאנצע שטעדט, א סך משפּחות, ברידער און שוועסטער, זיפּצען און קלאגען אויף זייערע צרות און פּלאגען, געהען אהן א ציעל, אהן א וועג, אהן א סוף און אהן א ברעג. ווי אומגליקליך איז דאס אויסער־וועהלטע פאלק! אין איין אויגענבליק איז אלעס געגאנגען צוריק. פון די גבירים פון אמאל זיינען געווארען אביונים אהן א צאהל. פון די אלע קצינים נדבנים איז היינט דא א מחנה קבצנים. די געוועזענע נגידים, פילאנטראפּען חלש'ן נאך וואסער א טראפּען. איבער די הייזער געהט ארום מיעד דער געוועזענער רייכער איד, און ער בעט א שטי־קעלע ברויט וואס זאל איהם רעטען פון הונגער־טויט. זיי געהען אלע פערשמאכט ארום, מען זעהט זיי איבעראל, אומעטום; זיי וויינען, זיי קלאגען: אה, ווען וועט שוין טאגען? סיי די וואס געהען און סיי די וואס פאהרען — אלע זיינען גלייך פערצווייפעלט, פערלארען. אלע לויפען פון פייער מיט שרעק, יעדערער מיט צרות גאנצע פעק.

און איך טוה א פרעג מיט באנג, אה גאט, דו גוטער, ווי לאנג — ווי לאנג? ווי לאנג וועט טריאומפירען דער רשע? . . . .

זייער בלוט גיסען, זיך לאזען שטעכען, שיסען? פאר וואס, פאר וועמען זייער לעבען אוועקצונעהמען? זיינען זיי דען דערפאר געווארען ערצויגען, צו קוקען דעם טויט אין די אויגען? צו וואס קעמפפען, פעכטען, פאר זייער הערשער דעם שלעכטען?

ד.

דער'הרג'עטע, דערשלאגענע, ווער דערשטאכען, ווער גע-האנגען, פאלען זיי ווי די זאנגען — די ליעבליכע, אידישע יוגענד, די יונגע בוימער; פון די הויכע קארפאטען בערג, גיסט זיך זייער אונשולדיג בלוט אזוי ווי וואסער. גע-שטאכענע, פערוואונדעטע, ווער אהן א האנד ווער אהן א פוס, צאפלען זיך צווישען לעבען און טויט. די קראנקע מיט די גוסס'ע ליגען צוזאמען אין היילען און טהאלען, אין פעלדער און וועלדער, אהן א גאנצען אבר, אהן תכריכים, אהן א קבר. און זיי ליגען קאלט ווי אייז, צו געבען די פויגלען שפייז... צופליקט און צוריסען, פון ווילדע חיות געביסען, וועלכע זויגען אויס גוט זייער לעצ-טען טראפען בלוט. וועה איז צו די מאכט, וואס האט זיי געפיהרט צום שלאכט! קיינער פארבינדט ניט דעם פער-וואונדעטען, ניטא קיין רופא, קיין מעדיצין, ניטא קיין ברויט און קיין וואסער פאר דעם וואס ליגט א בלאסער, ליעגט, און ווארט, פארטריקענט, פארדארט, עס זאל שוין קומען די נחמה, עס זאל ארויס זיין נשמה. אלעם, אלעם וואלטען זיי געבען פאר דעם טויט וואס איז בעסער ווי אזא לעבען. אט דיזע גע'הרג'עטע, פערוואונדעטע וואס ליגען דא ווי געבונדענע, האבען עס מקריב געווען זייער גוף, זייער נשמה, פאר דעם מורא'דיגען צאר, דעם מלך פון נקמה!

ה.

און נאך איז דער צארן פון צאר ניט געשטילט. ער האט א נייע גלות־טראגעדיע אויפגעשפיעלט. פלוצלונג, א בעפעהל צו פארטרייבען זייערע עלטערען פון דער היים, פון זייער געבורטס-פלאץ, און אוועקצוגעהן וואנדערען, איינער ווייט פון אנדערען, וואוהין די אויגען וועלען זיי

שטילען. זיי ברענען, זיי מארדען, אָט דא און אָט דאר-
טען, זיי ברעכען, זיי שטעכען, זיי רייסען, זיי בייסען, זיי
לויפען בעזויפען, מיט פּנים׳ער רויט פון בלוט, מיט
רציחה, מיט גלוט. זיי האבען קיין רחמנות מיט זייערע
קרבנות, ניט אויף קיין מאן, ניט אויף קיין פרוי, ניט אויף
קיין אלטען, ניט אויף קיין קינד, זיי ריהרט ניט קיין
„וועה" זיי נעהמט ניט קיין „אוי" — זייערע אויערען
זיינען טויב, זיי זיינען ווי בלינד. און דאס ווערט אלץ
געטאָהן פון רעכטען אויבען־אן . . . אין מיטען העלען
טאג — אך, ווי גרוים איז דער קלאג! קיינער שטערט זיי
ניט, קיינער וועהרט זיי ניט. זיי רויבען מיט רציחה, אלע
אין בונד, אלעס איז פערניכטעט ביז דעם גרונד. נו, פאר
וואס ליעבער גאט, פון היינט און פארצייטען, שטעהסטו
פון ווייטען? ווארום פארגעסט דו דיינע קינדער, דיינע
אייגענע, וועלכע שטעהען פאר דיר אין דרייען געבוי-
גענע?

ג.

אוי וועה איז צו מיר, וועה! א שווארצקייט בעדעקט
דעם הימעל, און די שטערען זיינען אין וואלקען איינגע-
הילט, פארפינסטערט איז די זונן, און די לבנה באהאלט
זיך פון שאנד, עס שעהמען זיך די פּלאנעטען, די זיילען
פון דער וועלט טרייסלען זיך, עס פלאטערען די הימלישע
פארהאנגען, און די מלאכי רחמים וויינען מיט ביטערע
טרעהרען. גרוים ווי דער ים איז אונזער בראך, דער בראך
פון׳ם הייליגען פאלק. הארציגער פאטער, דערבארימדיגער
גאט, זעה ווי מיר ווערען צו שפּאט, ווי א פּריסטער פאלק
ווערט צו שאנדע גלייך מיט א ציגיינער באנדע; געטרי-
בען אהן משפּט, אהן רעכט, אזוי ווי די אויביגע קנעכט.
ווי ביטער איז דער שיקזאל פון אונזערע ברידער, וואס
זיינען פאריאגט פון זייער היים, פון זייער ארט, און
טארען ניט זאגען קיין איינציג ווארט. און זייערע זיהן די
ליעבע, סיי יונג און סיי עלטער, זיינען פערשיקט אויף
בערג, אין פעלדער און וועלדער, אוועקצוגעבען זייער יונ-
געס לעבען,אויסצוהויבען זייער נשמה אויף דעם פּלאץ פון
מלחמה. און פרעגט, פאר וואס, פאר וועמען דארף זיך

ויהי, און עס איז געווען — בעת דער צאר האט מיט געוואלט פארטריבען אין גלות יונג און אלט, אידישע שטעדט ביז'ן גרונד פארברענט און ישראל'ס כבוד גע-שענדעט.

א.

איך הער א יאמער־געשריי: דאָס איז דער מורא'דיגער געשריי פון מיין פאלק אויף יענער זייט ים: „אוי וועה! מיר זיינען בערויבט". אָט דער געשריי דערגרייכט צו אונז פון דעם בלוטיגען לאנד, וואס ברייגנט אום איהרע מענשען מיט שטארקער האנד. עס הערט זיך פון דארט א שטילער, פערשטיקטער קול: „דו ערד זאלסט ניט פאר־דעקען אונזער אונשולדיג פערגאסענע בלוט!" זייער גע-שריי לאזט זיך שוין הערען אין דעם פרייען לאנד אמע-ריקא — דאס איז א פראטעסט געגען די שלעכטעס פון'ם צאר, געגען די ווילדקייט פון ניקאלאי, וועלכער דורשט נאך אידישע בלוט, און רויבט ווי א ווילדע חיה אונזער האָב און גוט. עס שטעלט זיך קאפויר די האָר, און אפילו א שטיינערנע הארץ צוגייט ביז גאר, פון די שרעקליכע מעשים אין דעם לאנד פון די רשעים.

ב.

איבער דעם האסס פון די פאליאקען און איבער דעם כעס פון די קאזאקען, ווערען אונזערע ברידער געשלאגען געטרעטען; עס העלפט ניט קיין וויינען, קיין בעטען. אויף דעם צאר'ס באפעהל זיינען די רוסען אזוי ווי וואלד־חיות בעפאלען אידישע קינדער, צו מארדען און צו רויבען, צו גזל'ען און ברעכען שויבען, אין אידישע הייזער און גע־שעפטען; דעם צאר'ס משרתים קלייבען זיך צוזאמען אין מיטען טאָג אויף די אידישע גאסען, צו ראבעווען און צו פלינדערען, צו שעכטען אזוי ווי שאף און רינדער אלטע לייט און קליינע קינדער. אין גאס בושעוועט דער שווערט פון נקמה, און אין די הייזער ציטערט יעדענס נשמה. ווארום אזוי וויל דער צאר: פערדארבען אלע אידען און פערניכטען אלע קלאסען, אלע שיכטען. די קאצאפעס, זיי טוהען דעם צאר'ס ווילען, זיין מורא'דיגען צארן צו

אַרויסגעגעבען פון

דיא באלטימארער רעליעף קאמיטע.

דיא גאנצע איננאהמע פון דיזען
בוך איז געווידמעט פיר דיא
מלחמה ליידענדע.

פרייז: 25 סענט

דיא

נייע מגלת איכה

א שילדערונג פון דיא שרעקליכע פערפאָלגונגען,
צרות און פאגראָמען, וואס דיא אידען אין
רוסלאנד, פוילען, גאליציען און פאלעסטינא
האבען זיך אנגעליטען אין דער צייט פון
די מלחמה וועלכע האט זיך אנגע־
פאנגען אין חדש אב תרע"ה און
איז נאך אלץ ניט געענדיגט

פון ישראל ב"ר יהודה פיין

באלטימאָר, תרע"ז

יזכור

יזכור אלהים את נשמות הנהרגים במלחמות אייראָפּאַ ואת נשמות הנחנקים והנדקרים והנתלים ע״י המרצחים הרוסים והפּאָלאַקים ואת נשמות המתים מחרב ורעב ומגפה— יזכרם אלהינו לטובה עם שאר הקדושים וצדיקי עולם אשר מתו על קידוש השם, ויסתירם בסתר כנפיו, ונשמותיהם תהיינה צרורות בצרור החיים וינוחו על משכבם בשלום—אמן.

אנא אלהי הצבאות אל מלא רחמים, רחם וחמול על יצורי כפיך, חוסה על מעשי ידיך הטובעים בים דמיהם בארצות אייראָפּא. צוה למלכי ארץ: חדלו מעשות מלחמה ופרץ, רק יעשו שלום בארץ. ברכנו בשלום כי אתה מלך השלום.

וצעקתה תסמר כל שער. צעקה צעקה ואין מושיע לה; אין מילדת אין רופא ואין צרי ומזור; ונאקת קול מבאובה כל לב פוצץ, ימסו הלבבות מפנים ואבות. המסע נוסעת נוסעת והאשה האמללה גועת גועת, נאספת מתעלפת. ותגוע ותמת בלדתה, ותרב תאניה ואניה ובכי תמרורים בין הגולים. ובבא המסע אל התחנה לא נתנו משרתי הצר לגגוע בה; לא נתנו האכזרים המרצחים לגגוע לקבור אותה כדת, רק סחבוה והשליכוה אל אחד השיחים באין קבר ותכריכים.

יד

יכתב לזכרון תסופר חרפת עם הרוסים ובושת ממשלת הצר הצורר בני יהודה; יכתב בדם ודמעות מעשי רצח ניקאליי השני ושונא היהודים, יכתב לזכרון עדי עד מתחפילות צאצאי ראמאַנאָוו ומעללי נכד איוואַן האיום (גראָזני). ויהי בשחת הצר את ערי יהודה ומשכנות בני ישראל הרס ושלח באש וכל רכושם העלה על מוקד ורבבות אלפי ישראל הגלו נגרשי, בגזרת ניקאליי האשמדי אכלו את יעקב ואת נויהם השמו והחריבו עד היסוד—בת רוסיא השדודה אשרי שישלם לך ד' את גמולך שגמלת לבני עם אלהי אברהם.

לשוא. שמחתם נהפכה לאבל ובכי. נכזבה תיחרתם יתקית הגולים נשארה כ־על. המסע עמד על מקום התחנה ותהי ילדה חדשה. אין ואלו בוכים, כי השוטרים הרוסים לא נתנו את אחיהם לקרב אל העגלות — וכל הקרב יומת. לא נתנו לתן לרעבים לחם ולצמאים מים, וחלב לילדים הבוכים המבקשים אכל להשיב נפשם ופורש להם אין. הפעמון קולו השמיע, המכונה הריעה והעגלות החלו לנסוע הלאה הלאה. ויתאבכו גאות עשן, ברעם ורעש ירעשו האופנים, יתרוצצו העגלות כקול הילב פעם. ובכן נבלעו קולות האמללים ויללת העוללים בתוך המית גלגלי המסע.

יג

ויהי בנסוע המסע עם הגולים והנודדים בערום וחסר, עומדים צפופים, דמעותיהם על לחים וכאבם בלבבם יחשך בעיניהם. פתאום, חזיון איום ונורא נראה בעגלה אשר לב אבן ימס כמים. יהנה אשה הרה כרעת ללדת באה על משבר, מתהפכת בציריה וחבליה באין מטה ומצע, באין מקום ראשה להניח; אחזוה חבלי לידה וחבלי מות יחד— הה יגין אימה ופחד: נפלה בחבליה על רצפת העגלה המלאה, בין זקנים ונערים וילדים,

ובבואם אל התחנה, נתיבי הברזל, ראו בעיניהם, בתיהם קבריהם: שורות שורות, עגלות עגלות; שם עגלות בהמות וחיות או להוביל עץ ואבן, עומדים על המסלה כאשר מחכים על הגולים: שם יאספו ושם יהי מקום מנוחתם. וכן נדחפו זקנים ונערים, נשים וילדים, בריאים וחולים ככלוב מלא עוף או נמלאו צאן אדם כבהמה. שם עור ופסח, הרה ויולדת יחדו שם יבכו ישפכו מרי שיחם בדמעותיהם על לחים יקוננו על שבר גלותם הפתאומי. שם בנהי יזכרו על בחוריהם כי נפלו בחרב מלחמה; על דם בניהם השפוך ועל ילדיהם כי אבדו ולא ידעו אפוא נשארו. ופתאום העגלות נפתחו, המונים באין אונים נמלאו כבהמות שדי וכחיתו יערים ונסגרו על מסגר כשבויי חרב כעבדי עולם. המסע החל לזוז ממקומו. אנה הלכים, איה מחוז חפצם ומתי יבאו? רק ד׳ יודע.

יב

ובבא המסע אל התחנה השניה ראו הגולים האמללים מנקיקי הקרשים ותחי רוחם בקרבם. ראו המון אחיהם עומדים ומחכים לקבלם ובידם לחם וחלב ומים להשיב נפשם ונפש טפיהם ועולליהם לשפור רעבונם. אך

ואינם! האיש יקרא לרעיתו כי אבדה. זה צועק מרה ובקולו גוע, אין מרחם ואין שומע. זה יליל, זה יבכה תמרורים, זה יתפלל לד׳, זה קם זה נופל, אך חשך צלמות ואפל; זה יחלה זה יחלש, אך אין חומל אין מנחם ואין מרחם. נשים ועלמות תתעלפנה על רצפות הבתים ותגוענה. איום ונורא! כל לב ימס כמים לשמע צעקת העוללים כי יבקשו הוריהם אשר נגרשו ואינם. יללת הזקנות, נאקת הישישים אנחת הזקנים באין אונים, וקול החולים החלשים באין כח לעמד על רגליהם, אך זעקת שבר כמקונן על קבר; ואלו אשר אין בהם כח לעמד מערש דויהם. תסמר כל שער לשמע יללת יולדת ממשכבה עת אחזוה צירים וחבלים; ופה ירעשו אנשי חילות מזוינים כלי נשק, ופה רצח ומהלומות הקאָזאַקים הדוחפים כמלאכי תפתה, חמושים בחרבות שלופות ורמחים, דוחפים ומאיצים ביהודים בחפזון נורא ויקראו: „ז׳ידים" ארורים שונאי ארצנו וממשלתנו ואוהבי האשכנזים. וכרגע משפחות משפחות כשיות נדחות, אבות ובנים אחים ואחות מלאי אנחות נסים נפלטים באין סדר ומשטר, ימהרו לבא דרך מסלת הברזל; איש אחיו ידחקו, זה קם זה נופל. הה עדת ישורון השה לעולה—אלפי רבבות בני יהודה בגולה בגולה.

רוסיה—אז ימלא ראשך מים ועיניך מקור דמעות, תבכה ותקונן על חרבן והריסת אלפי רבבות בני ישראל אשר נהרגו כמ״ץ מגורן ונשארו כתרן בראש ההר. לו תראה בעיניך הגרוש: פתאום מהומה ובהלה נהי ויללה, עת להקת שודדים אזרחי הצר משרתי ניקאליי, צרים אכזרים פשטו כארבה לרוב על בתי בני ישראל וחוצות היהודים ובקול אדיר וחזק יחד מקל חובלים יכו וישאגו כבפירים ונמרים: ובקול רעם ורעש ירעישו בקול נגיד ומציה לעזוב ביום אחד בתי מושבות־הם, מכחרם וקנינם, רכושם ואוצרותיהם לבז—ישאגו: יהודים ארורים צאו נוסו מזה פו תספו; מהרו צאו יהודים. הח־בתם ארצנו, שונאינו מנ־ינו ואוהבי האשכנזים. סורו סורו מהרו נוסו מזה פן יהיו בתיכם קבריכם.— הה ליום עברה וצרה ומשלחת רוצחים הקאזאקים המשחיתים ומכים ברצועות. האם יסקו שמים או יציעו שאול? יגון ועצבת! ימוגי הלבבות משנאת הרוסים באש להבות, עת יראו בעיניהם מר המות.

יא

מהומה ומבוכה בהלה ויללה. נשים תבהשנה עוליהן לרחת אתם פרי בטנם—

על פני האדמה ואין מאסף, ובכל ארצה יאנק חלל.

ו

אללי לנו על שברנו הגדול והנורא. נדמו נדמו נאות יעקב, נגדע קרן בני ישראל מגרי רוסיה פולין וגאַליציע; נהפך ששונם ליגון ואנחה; בכל עיר ומשפחה ישמע שם אך נהי בכי תמרורים מזקנים ונעורים, קול זעקת שבר. על כל דרכים ומסלות גולים נדחים נמלטים נפלטים; מהם יגועו בדרך גלותם חללי חרב ורעב בארץ הצר ומדוקרים באדמת ניקאליי. ובכל רוסיה ישטפו דמי נקיים; דמים בדמים נגעו וכל שמלה מגוללה בדמי אדם רב.

חזיון גרוש פתאומי חזיון חרדת מות. מי יוכל לתאר עלי גליון בחרט אנוש? אין כח בפי עט סופר וקצר הנייר מהכיל מהשתרע, להגיד ולספר מעשי רצח ומעללי הרוסים הפראים. הה! מי יגלה עפר מעיניך נביא וחוזה בן בוזי, ירמיהו! המקונן חרבן מקדשנו והריסת ממשלתנו ואבדן ארצנו וגלות עם ישראל; לו תפתח עיניך ותראה שבר בת עמך הנורא, חרבן בני יהודה בארץ הרשעה

כגבירתה, בריאים וחולים, חזקים וחלשים, טף ונשים, יצא חתן מחדרו וכלה מחופתה—כלם נרדפים, כלם נגרשים, עשירים ורשים; כי מלאכי זעם ובהלה דוחפים. איום החזיון וחרדת מות להביט איך פתאום נאלצו לעזוב מנוחתם ארץ מכורתם במנוסה בחפזון, לעזוב לאחרים חילם ורכושם, ואוצרותיהם לעיניהם העלו על המוקד. גם מבתי חולים נגרשו החולים, הושלכו ממטותיהם כנצר נתעב; הנוסעים—לא חמלו לא ידעו רחם, רק נסחבו מערש דויהם ומכאובם. גם המשוגעים גרשו מבית מחסם עם אחיהם הבריאים; גם המה בגולה הלכו. לא ידעו רחם; גם לא נתנו לקבור מתיהם אשר מתו והומתו נהרגו ונדקרו או נתלו בעת הרעש ביום הגרוש. היבוקש חסד מזאב טורף, רחמים מנחש שורף, חנינה מדוב שכול, חמלה מנמרים או מכפירים ומשדים ארורים? ממעול וחומץ לבקש צדק ויושר! כי משרש נחש יצא צפע תנין ושרף מעופף, ומשרש אלכסנדר השלישי יצא ניקאָליי השני ושונא היהודים, אשר צוה להכרית עולל ויונק יחד איש שיבה מחיין ובחורים מרחובות ולעשות כלה ביהודים האומללים וכל התועבות באדמת אַדמה וסדום; כי ברוסיה ארץ הרשעה ואוכלת יושביה—שם נבלת אדם רב כדומן

וקשים וכל הנאספים נשאו קולם בבכי, בעת ההיא עמדו רוצחי נפש נקי וצדיק, עמדו ושחקו ושרו שירי זמרה. ומדוע רחום וחנון תביט משמים ארץ לכל רצח ופרץ — תשקיף ממכון שבתך תחשה ותתאפק למעשי הרשעים הרוסים החטאים? למה לא יחרה אפך ולא תתן חחים בלחיי הצר השובב וצורר בני יהודה ומיצר לישראל? מדוע לא תצוה למלאך המשחית הרף, מפי הזאב להוציא הטרף? הלא לב מלכים ושרים ביד ד'! עורה למה תישן עת בני עם בחירך נתונים לעם אחר, עת בני עם סגולה נאספים למאות ואלפים כצאנה ואלפים אנשים ונשים נרדפים נגרשים ככבשים, אלו ואלו לטבח יובלו. ומדוע לא תחוס עינך לשבר גוי קדוש?

ט

הה מה נורא ואיום פקודת הצר וגורל בני עמך מה מר, גזרת ניקאָלאַי לעזוב ביום אחד מקום שבתם ומגורם, לעזוב חילם רכושם, מרכולתם סחורותיהם ואוצרותיהם ואסמיהם בידי מבקשי נפשם לשלל ולבז. פתאום נהדפו נדחו נגרשו יחד עם נשיהם עולליהם וטפיהם, זקנים עם נערים, בחורים ובתולות, כעם ככהן, כעבד כאדוניו, כשפחה

פיה לבלוע עם אלהי אברהם. האם בחרתנו מכל האומות להרגנו במעקבות וקרדומות? טוב לנו מות מחיי עצבת. אנא אלהי אברהם הרגנו נא הרג, נפלה נא ביד ד' וביד פראי הרוסים אל נפולה.

ח

העבד ישראל? אם יליד בית הוא?
מדוע היה לבז?

(ירמיה ב' י"ד)

הנשמע כזאת מיום ברא ד' שמים וארץ? משרתי הצר האכזרים גזרו על הבן לחפור קבר להשליך ולהמית שם אביו להורידו חיים שאולה לכסהו בעפר להמיתו בחניקה, שם ימות ושם יקבר. וכאשר הבן מסר חייו ולא מלא פקודת המרצחים אז כרגע הרגו את הבן לעיני אביו, וגם האב האומלל נשפט למות, והומת בכדורי אש להבות. תפשו רב פלוני ישיש צדיק וישר ותלו אותו ברגליו על העץ לעיני בני ביתו ולעיני כל משפחתו ולעיני יושבי עירו—תלוי בין שמים וארץ על חבל התליה באין חטא ופשע. ובעת הצדיק אבד, טרם נתק פתיל חיתו, טרם עצם עיניו, טרם כבה נרו ויצאה נשמתו הטהורה; עת פרפר בין רגעי חיים ומות ביסורים מרים

ולא נשאר להם מחוט עד שרוך נעל, כקללת אלהים: „שורך טבוח לעיניך ועיניך רואות וכלות"—כי כן גזרת הצר ופקודת ניקאָלאַי על ידי משרתיו הרשעים והחטאים.

ז

הה! ליום צרה, אל יחד בימי השנה: עת כחיתו יער התנפלו הרוסים על האומללים לטרף טרף. עוללים רוטשו, הרות הבקעו, אנשים הוקעו וזקנים נתלו והומתו לעיני בניהם, לעין השמש. עוד הרבו הרעו: עלמות עדינות וקוננני קינות עת נפלו בידי הרוסים הפראים בידי הארורים האכזרים, עת נתפשו בידי הקאָזאַקים לחרפה לקלון ולבושת; ומעשים כאלו עשו נגד עיני הוריהם. המה ראו בכו ונאנחו כרעו ונפלו בדמעות עינים והתעלפו על רצפת ביתם עת פרי בטנם מחמד נפשם יקרת לבבם האמונים עלי תולע, חבקו אשפתות תחת רגלי חזירי יערים ונרמסים כרמשים תחת ידי מעניהם. ועד מתי אל רחום תחשה ותתאפק, בעת צרה ומצוקה תעלים עיניך—למה יאמרו הגויים? עת בני בחיריך נטבעו ביון מצולה—האלה המה בני עם סגולה? אם חפץ ד' להמיתנו ולמחות את שמנו מתחת השמים לעשות בנו כלה, מדוע לא פצתה הארץ את

ו

מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה
יומם ולילה את חללי בת עמי.
(ירמיה ח׳ כ״ג)

הוי! כי אראה ברוח חזיוני אשורה על גולי רוסיה ופולין נבהלתי מראות איך נשים עדינות אשר לא נסו הציג כף רגלם על הארץ הלכות ונושאות עולליהן וטפיהן יונקי שדים גמולי מחלב על ידיהן הרפות; נשים רחמניות — נפשן ונפש עולליהן בהן תתעטף. ואנה הן הלכות, אנה פניהן מועדות, איה מחוז חפצם? לא ידעו ולא יבינו. רק בבכי ונהי ילכו הלך ובכה כעל נהרות בבל וכצאתם מארץ שפאניע. עריהם שרופות אש, בתיהם חרבו נשמו מאין יושב, סחורותיהם קנינם ואוצרותיהם וכל רכושם אשר רכשו כל ימי חייהם בזו בוזזים ושללו שוללים, משרתי הצר חמסו ושמו בכליהם; להקת שודדים ופורעי פרעות בישראל (פאגראָמשציקעס). חדלו גילה ושמחה במושבות אחינו ובערי יהודה חדלו— וטרם הודחו איום ונורא החזיון; כי טרם הגלו שרפו הרוסים את כל כליהם והעלו על המוקד כל רכושם אשר נשאר מידי השודדים. מכל חילם וקנינם עשו מעי מפלה וחורבן עולמים

אח ואחות, הולכים באנחות, יהודים נדודים ומרודים יורדים מערי רוסיה פולין וגאליציה, הולכים ותועים בתוהו לא דרך, מבלי הגיע אל מחוז חפצם, ובאין מקום מנוחה ומרגוע. הה! בני עם סגולה אומללים, שורו וימס לבבכם! גבירים רשים, עשירים דלים, קצינים אביונים, נדיבי עם אלהי אברהם: איך נהפכו כמו רגע לעניים ומסכנים מדוכאים וחלכאים אשר אתמול היו אלי הכסף, נשארו היום ערומים ויחפים, בעלי אוצרות רעבים ויעפים משורכים דרכם לבוא לעיר מושב לסובב הבתים ולחזר על פתחי נדיבים לבקש אוכל לשבור רעבונם. אלו המה אשר אתמול היו בעלי הון גבירים ארירים, ועתה נהפכו לבודדים במקל נודדים, הולכים ונופלים על פניהם ומתעלפים בדרך גלותם באין מחסה ומגן, רק יבכו יאנחו מעוצר רעה ויגון; אלו הלכים באין מנוח ואלו נוסעים באין כח, אלו ואלו נמלטים נפלטים מחרב היונה ומפחד אויב ומתנקם, בצרורות על שכמיהם, במשא על גביהם, עשוקים ורצוצים משני לבאים וממשרתי הצר הרשעים. ואתה ד' עד מתי! עד מתי פני רשעים תשא סלה?

ה

ולעת כזאת חמת המלך עוד לא שככה, עוד ימשול עליהם באכזריות שבט הרשע, בידו החזקה ובזרועו הנטויה לגרש ולרדוף באף וקצף וחימה שפוכה — גם אז יפקוד משרתיו הרשעים לגרש הוריהם ממקום שבתם, מארץ מכורתם ונחלתם, רק ללכת לנוע בגולה אל ארבע רוחות השמים, הוי! מגלות רוסיה תצלנה אזנים, עת ביום אחד פתאום נחלתם נהפכה לאכזרים, בתיהם ומעונותיהם לנכרים, והמה נהדפו ממקומם, נדחו נגרשו באין מזון ומחיה, ערומים נשארו באין מחסה ומכסה. הה! עת צרה ומצוקה, חשך ינון ואנחה בכל עיר ומשפחה, באדמת „אַדמה" רוסיה עמק הבכה. ישתוממו כל עוברי דרך, ישרוקו יספקו כפים ויאחז שברון מתנים בראותם אלפי רבבות ישראל נגרשו פתאום ונפרדו איש מאשה, גבר מעמיתו; הורים נשארו באין בנים והבנים באין אבותם; ובחרדת מות הלך ילכו ובכה יבכו, ירעשו ויחרדו הלבבות. אך באחת נרדפים על צאורם ללכת לנוע, נודדים בודדים בגולה, קהלות קהלות חבורות אורחות משורכים על מסלות ודרכים, בין יערים וכפרים בין בקעות והרים, בין סלעי מגור ובין הררי נמרים — אורחות וקהלות, משפחות נאנחות, כל

ד

קרא עלי מועד לשבור בחורי
(איכה, ב׳ ט״ו)

חללים חללים, מומתים נדקרים נקמלים, נופלים כשבלים מאחורי הקוצר. בחורי חמד, ספיר גזרתם, באין אשם יפלו ויתגוללו מההרים הרמים ומהגבעות הנשאות, מהררי הקאַרפּאַטען, ודמם יזוב וישטוף כמים: מדוקרים נפצעים, אלו באין יד ואלו באין רגל, מפרפרים בין רגעי חיים ומות. החולים והגוססים מושלכים נפוצים נפזרים בבקעות ויערים, בבורות ושיחים, באין קבר ותכריכים; וישארו על פני הככר למאכל עוף השמים וחיתו יערים, לנשרי שמים, לעורבים אשר ילעו ימצו דמם, ינקרו עיניהם, יאכלו בשרם. הה! בחורי חמד לטבח הכריעו, הנפצעים באין חובש, החולים באין רופא וצרי והבריאים באין לחם ומים, רק מונחים נאנחים טרם צאת נפשם, טרם ינתק פתיל חייהם, ומחכים למות הנבחר מחיים; שוכבים בין נקרת צורים ונקיקי כלעים או בין סלעי מגור. אלו הם הנהרגים והנפצעים אשר חרפו נפשם למות מת גבורים בעד מלכם האבזר נכד ראָמאַנאָוו שבט הרשע זרע איוואַן האיום.

ואמש, וחפרה הלבנה, יבושו ויכלמו כל
צבאות שמים, עמודי עולם יתפלצון, וירגזון
וריעות שמים, ומלאכי רחמים מר יבכיון; כי
גדול כים שברנו שבר גוי קדוש, הנה מלא
וגדוש. רחום וחנון הביטה וראה, ממעון קדשך
השקיפה מן השמים, איך ממלכת כהנים נדמו
בחברת צוענים, נרדפים על צאורם, „הלא
כבני כושיים" ועבדי עולם, בני עמך לשמים
ישאו קולם, עת ידו החזקה פרש „צר." מה
נורא הריסותינו, שוממותינו וחורבן אחינו
ואחיותינו הנתונים בצרה ובשביה, איך הודחו
מארץ מכורתם, פתאום הגלו מבתיהם ומנחלתם
ופרי בטנם בנים גדלו ורוממו שולחו ולוקחו
לעבודת הצבא להרוג אותם בהרים וכפרים
ויערים, ולכלותם באביב ימיהם על שדי קטל
ומערכת מלחמה, מקום התופת גיא ההרגה
וגיא בן הינום—שם ישפך דמם כמים. ועל
מה יחרפו נפשם? למה יקריבו חלבם ודמם?
מדוע יאספו ויגועו עת ילחמו כגבורים וחלוצים,
בני ישראל העומדים תחת כדורי אש להבות,
אלפי רבבות בני יהודה יביטו בעיניהם המות,
עומדים על מערכת מלחמה עד אחרית נשמה,
בעד מלכם הבליעל, ובעד ארצם האוכלת
יושביה—שם יספו לרדת חיים שאולה.

ב

מחמת הפּאָלאַקים ומרשעת הקאָזאַקים
אחינו מוכים ונמקים. נורא ואיום החזיון, רבת
עצבת וחרדת מות, לראות המראה המפחידה,
איך בפקודת הצר צורר בני יהודה, כחיתו
יערים יתנפלו הרוסים על משכנות היהודים
ועל בתי מסחריהם, משרתי הצר יתגודדו
בחוצות העברים, יתאספו להקת שודדים לשלול
שלל ולבוז בז, להכרית עולל ויונק ואיש שיבה.
מחוץ תשכל חרב נקמה מבלי החיות כל נשמה
ומחדרים להדרים אימת מות—כי חפץ הצר
ותאות ניקאָלאַי, להרג ולאבד, לחבל ולהשמיד
כל היהודים, לכן גם משרתיו הרשעים בכל
אות נפשם ימלאו רצון מלכם, ילחמו יריבו
ישחיתו יתעיבו, יהרסו יחריבו, ישרופו יטרופו
לא ירחמו ולא יחמולו, מאיש עד אשה נתנ
לבז ולמשיסה, ואין אומר השב; נגד עינ
השוטרים, לעין השמש ואין מוחה בידם. בחמ
ושוד החריבו הבתים עד היסוד. ומדוע שומ
ישראל תעמוד מרחוק, תעלים עיניך ותאטמ
אזניך ולא תשמע אנקת בני עמיך?

ג

אללי לי! השמים ילבשו קדרות, והכוכבי
בעבים יאספו נגהם, ויהי השמש לחש

ויהי בשחת הצר את ערי יהודה ובני
יש־אל נהדפו ממקומם שולחו בגולה.

א

קול שועת בת עמי אשמע משם, נאקת בני ישראל מעבר לים: הוי שודדנו! בכי ונהי תמרורים הבי־א הרוח מאדמת הדמים, מארץ אוכלת יושביה. חיל ורעדה יאחז מקול דמי אחינו הצועקים ממדינות רוסיה המרשעת. משמה ישמע קול ברמה: ארץ אל תכסה דמינו הנקיים מכל עון ופשע, הטהורים מכל חטא ורשע; קול ענות חלושה מבני עם אלהי אברהם הצועקים מעוצר רעה ויגון. צעקות בני ישראל תצלנה באזני אחינו פה ארצות הברית מרשעת הצר, ממשובת ניקאלאַי, אשר יצמא לדמי היהודים, ודם חלליהם ישתה ימצה —מרצח שריו ועבדיו הרעים והחטאים, ומעללי משרתיו הרשעים, כזאבי ערב לטרוף טרף באין הרף. לב אבן ימס כמים ותסמר כל שער לרצח ושוד הנעשה בארץ הדמים, טיט היון.

FOSHKO

ההכנסה ממכירת הספר הזה מקדשת
לטובת נגועי המלחמה ברוסיה, פוילין
גאליציע וארץ ישראל—ואסור להדפיס
בלי רשות המחבר.

המחיר 25 סענט

מגלת איכה
החדשה

תספר לדור הרדיפות הנוראות, הצרות
והפרעות אשר סבלו בני ישראל
ממושלי רוסיה העריצים בעת
המלחמה האיומה שהתחילה בחדש
אב הרע"ת לפ"ק—ועוד לא נגמרה.

מאת ישראל ב"ר יהודה פיין
מחבר „נגינות בן יהודה," בעיר באלטימאָר

מגלת איכה החדשה

מאת

ישראל בר״ר יהודה פיין
מחבר „נגינות בן יהודה"

באלטימאָר

שנת „חיים ברכה ושלום" לפ״ק עזר״ת